

B i j l a g e 3 .

N a t u u r t o e t s

AFZENDER: LievenseCSO Milieu B.V. / Postbus 422 / 8901 BE Leeuwarden

BugelHajema Adviseurs B.V.
T.a.v. de heer M. Mosterman
Balthasar Bekkerwei 76
8914 BE LEEUWARDEN

UW KENMERK

-

ONS KENMERK
16F086FF-C (versie 3)

CONTACTPERSOON
Mevrouw ing. A.J.M. Heddes

TELEFOON
088 - 910 22 54

E-MAIL
AHeddes@LievenseCSO.com

DATUM

17 augustus 2016

ONDERWERP

Quick scan beschermde natuur en aanvullend onderzoek beschermde flora
GNIPA 1514 Zwolle-Heerenveen, deelrapport gemeente Staphorst (concept)

Geachte heer Mosterman,

Hierbij ontvangt u, in verband met de geplande werkzaamheden voor GNIPA 1514 Zwolle-Heerenveen, de door Natuurbalans - Limes Divergens B.V. uitgevoerde quick scan beschermde natuur en het aanvullend onderzoek beschermde flora (vaatplanten) in de gemeente Staphorst.

Indien u hierover nog vragen en/of opmerkingen heeft, kunt u contact opnemen met ondergetekende (tel. 088 - 910 22 54 of via mail AHeddes@LievenseCSO.com).

Met vriendelijke groet
LievenseCSO Milieu B.V.

Mevrouw ing. A.J.M. Heddes
Projectmanager

LievenseCSO Milieu B.V.

CORRESPONDENTIEADRES
Postbus 422
8901 BE Leeuwarden

BEZOEKADRES
Orionweg 28
8938 AH Leeuwarden

TELEFOON
+31 (0)88 91 020 00

E-MAIL
info@LievenseCSO.com

WEBSITE
LievenseCSO.com

IBAN
NL63ABNA0570208009

KAMER VAN KOOPHANDEL
30152124

BTW NUMMER
NL. 8075.03.368.B.01

BIJLAGE(N)

- Quick scan beschermde natuur en aanvullend onderzoek beschermde flora
Deelrapport gemeente Staphorst

QUICK SCAN BESCHERMDE NATUUR EN
AANVULLEND ONDERZOEK BESCHERMDE FLORA
GNIPA 1514 Zwolle-Heerenveen
Deelrapport gemeente Staphorst

In opdracht van: LieveenseCSO Milieu B.V.

Opgesteld door: S. van de Koppel
Projectnr. Natuurbalans: 16-034
Projectnr. LieveenseCSO: 16F086
Datum: 9 augustus 2016

Colofon

© 2016 Natuurbalans - Limes Divergens BV / LievenseCSO Milieu B.V.

Tekst en samenstelling: S. van de Koppel MSc
Eindverantwoordelijk: Drs. G. Hoogerwerf
Projectnummer Natuurbalans: 16-034
Projectnummer LievenseCSO: 16F086

In opdracht van: LievenseCSO Milieu B.V.

Wijze van citeren: Koppel, S. van de, 2016. Quick scan beschermde natuur en aanvullend onderzoek beschermde flora. GNIPA 1514 Zwolle-Heerenveen. Deelrapport gemeente Staphorst. Toetsing aan de Nederlandse natuurwetgeving. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Natuurbalans-Limes Divergens BV noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Natuurbalans-Limes Divergens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbalans-Limes Divergens BV. De opdrachtgever vrijwaart Natuurbalans-Limes Divergens BV voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Natuurbalans-Limes Divergens BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

INHOUD

1	INLEIDING	5
2	BESCHRIJVING VOORGENOMEN INGREEP.....	7
3	ONDERZOEKSMETHODE.....	8
3.1	Te onderzoeken soorten.....	8
3.2	Inventarisatie beschermde soorten	8
3.3	Effectanalyse.....	10
3.3.1	Toetsing aan de Flora- en faunawet.....	10
3.3.2	Voortoets Natuurbeschermingswet 1998.....	10
3.3.3	Beoordeling Natuurnetwerk Nederland.....	11
4	TOETSING FLORA- EN FAUNAWET	12
4.1	Resultaten modificatie 3 (Passtuk plaatsen S-4013 Boerderijweg en vervangen Triform Dedemsvaart)	12
4.1.1	Beschrijving ingreep.....	12
4.1.2	Beschrijving beschermde soorten.....	12
4.1.3	Mitigerende maatregelen.....	15
4.1.4	Nader onderzoek	15
4.1.5	Consequenties Flora- en faunawet	16
4.2	Resultaten modificatie 7 (N-500-10-KR-015/016 Vervangen Triform Stadwegslot en verhelpen dekkingsmanco)	18
4.2.1	Beschrijving ingreep.....	18
4.2.2	Beschrijving beschermde soorten.....	18
4.2.3	Mitigerende maatregelen.....	20
4.2.4	Consequenties Flora- en faunawet	20
4.3	Resultaten modificatie 8 (N-500-10-KR-017 Vervangen Triform Klooster-Streng).....	22
4.3.1	Beschrijving ingreep.....	22
4.3.2	Beschrijving beschermde soorten.....	22
4.3.3	Mitigerende maatregelen.....	24
4.3.4	Consequenties Flora- en faunawet	24
4.4	Resultaten modificatie 9 (Vervangen S-4015 Conradweg en vervangen Triform Kostverlorenstreng)	26
4.4.1	Beschrijving ingreep.....	26
4.4.2	Beschrijving beschermde soorten.....	26
4.4.3	Mitigerende maatregelen.....	28
4.4.4	Consequenties Flora- en faunawet	29
4.5	Resultaten modificatie 12 (Plaatsen passtuk S-4025 Hamingen en vervangen Triform Stouwesloot)	31
4.5.1	Beschrijving ingreep.....	31
4.5.2	Beschrijving beschermde soorten.....	31
4.5.3	Mitigerende maatregelen.....	33
4.5.4	Consequenties Flora- en faunawet	33
5	VOORTOETS NATUURBESCHERMINGSWET 1998	35
6	BEOORDELING NATUURNETWERK NEDERLAND.....	37
7	CONCLUSIES.....	39
7.1	Consequenties natuurwetgeving	39

7.2	Mitigerende maatregelen	39
7.3	Aanbevelingen	40
7.4	Samenvatting	41
8	BRONNEN	42
BIJLAGE 1	HABITATTYPENKAART OLDE MATEN & VEERSLOOTSLANDEN	43
BIJLAGE 2	ONDERZOEK VERLAGING EN MAXIMALE REIKWIJDTE STAPHORST.....	44

1 INLEIDING

Voor werkzaamheden die worden uitgevoerd door Gasunie of in naam van Gasunie moet vooraf worden vastgesteld of deze werkzaamheden kunnen leiden tot een aantasting van natuurwaarden zoals deze zijn gedefinieerd in de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 of provinciale verordeningen.

Indien is vastgesteld dat er mogelijk voor natuurwaarden verstorende werkzaamheden zullen worden verricht, zal een natuuronderzoek moeten worden uitgevoerd. Het natuuronderzoek heeft als doel de impact van de werkzaamheden op deze natuurwaarden vast te stellen, te bepalen of een ontheffing en/of vergunning noodzakelijk is en welke mitigerende en/of compenserende maatregelen moeten worden getroffen.

De eisen voor het uitvoeren van natuuronderzoek zijn vastgelegd in de specificatie CSK-14-N "Natuuronderzoek" (N.V. Nederlandse Gasunie, 2015).

Aanleiding

Voor renovatie van het regionale gastransportnet heeft N.V. Nederlandse Gasunie het Gasunie Network Improvement Program (GNIP) ontwikkeld. Binnen dat programma zijn werkzaamheden voorzien aan het leidingtracé Zwolle - Heerenveen. In het kader van een RO procedure is onderzoek nodig aan een aantal modificaties. Binnen de gemeente Staphorst gaat het om de volgende vijf modificaties:

- MOD 3: Passtuk plaatsen S-4013 Boerderijweg en vervangen Triform Dedemsvaart
- MOD 7: (N-500-10-KR-015/016) Vervangen Triform Stadwegslot en verhelpen dekkingsmanco
- MOD 8: (N-500-10-KR-017) Vervangen Triform Klooster-Streng
- MOD 9: Vervangen S-4015 Conradweg en vervangen Triform Kostverlorenstreng
- MOD 12: Plaatsen passtuk S-4025 Hamingen en vervangen Triform Stouweslot

Uitvoering van de voorziene werkzaamheden kan leiden tot overtreding van verbodsbepalingen uit de Nederlandse natuurwetgeving. Daarbij zijn de volgende onderdelen van belang:

1. De *Flora- en faunawet* (in het vervolg Ffwet), die de bescherming regelt van plant- en diersoorten. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Ffwet ten aanzien van streng beschermde soorten vereist mogelijk een ontheffing ad artikel 75.
2. De *Natuurbeschermingswet 1998* (in het vervolg Nbwet), die de bescherming regelt van natuurgebieden. Indien het voorgenomen project in strijd is met de instandhoudingdoelstellingen van een Natura 2000-gebied, is mogelijk een vergunning Nbwet noodzakelijk.
3. Het *Natuurnetwerk Nederland* (NNN, voorheen EHS). Deze beleidsregel is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van gebieden.

Deze rapportage gaat uit van de actuele wet- en regelgeving. Op het moment van goedkeuring van het natuuronderzoek gelden hiervoor de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Met deze wetgeving is bij voorliggend project specifiek rekening gehouden. De ingangsdatum van de nieuwe Wet Natuurbescherming is vooralsnog 1-1-2017.

Doelstelling

Het natuuronderzoek heeft als doel de impact van de werkzaamheden op beschermde soorten, gebieden en/of habitats vast te stellen, te bepalen of een ontheffing en/of vergunning noodzakelijk is en welke mitigerende en/of compenserende maatregelen moeten worden getroffen.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft ligging en begrenzing van de ingreeplocatie en gaat in op de voorgenomen ingreep. In hoofdstuk 3 volgen opzet en uitvoering van het voorliggende onderzoek. In hoofdstukken 4, 5 en 6 wordt de voorgenomen ingreep getoetst aan respectievelijk de Ffwet, de Nbwet en provinciale verordeningen. In hoofdstuk 7 worden de belangrijkste conclusies op een rij gezet.

2 BESCHRIJVING VOORGENOMEN INGREEP

Locaties

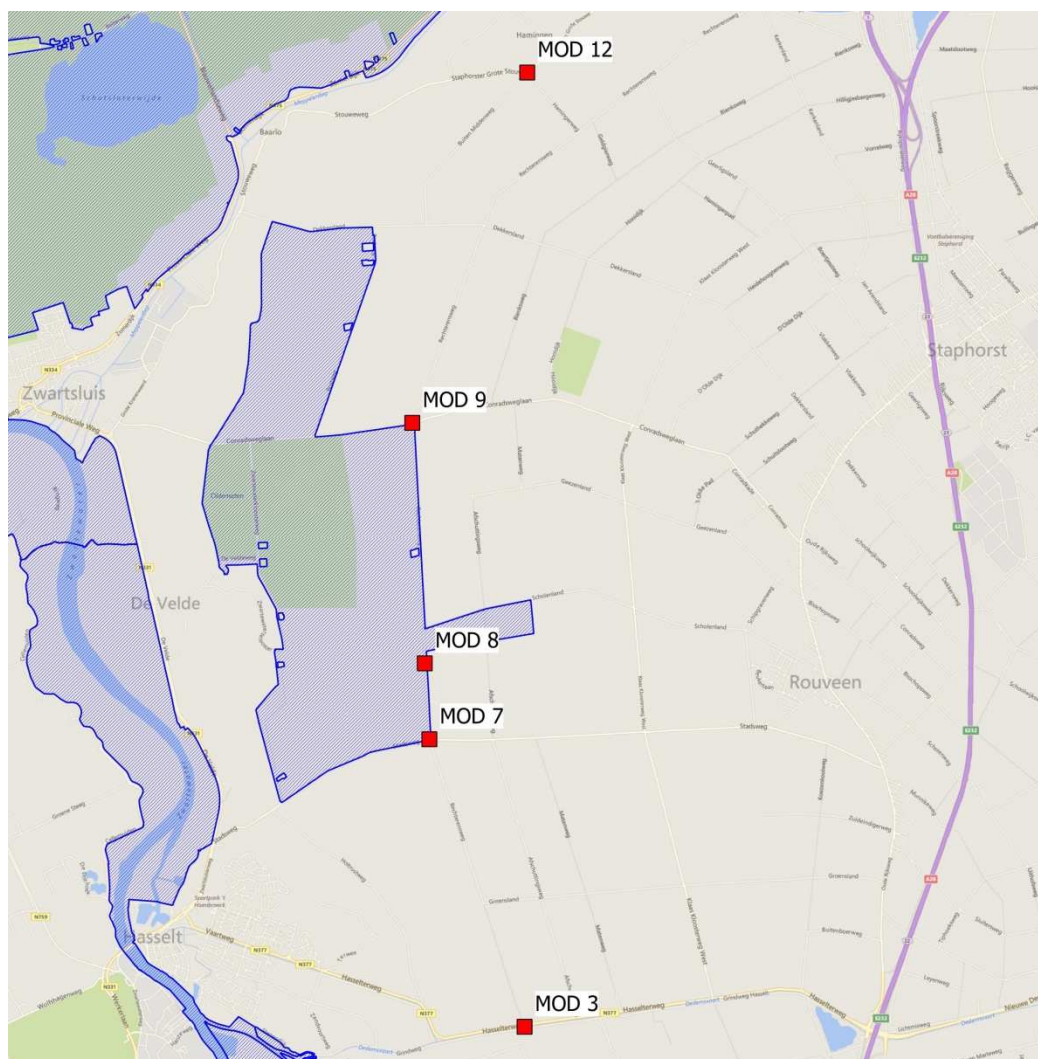
De ingreeplocaties bevinden zich in het buitengebied van de gemeente Staphorst (zie figuur 1), in een voornamelijk agrarisch landschap waarbij enkele grote natuurkernen worden gepasseerd.

Geplande werkzaamheden

Een beschrijving van de geplande werkzaamheden per modificatie is in hoofdstuk 4 opgenomen.

Uitvoeringsperiode

De periode van uitvoering is nog niet bekend.

Figuur 1. Ligging van de modificaties binnen gemeente Staphorst. Met blauwe arcering zijn de Natura 2000-gebieden aangegeven.

3 ONDERZOEKSMETHODE

3.1 TE ONDERZOEKEN SOORTEN

Bij toetsing aan de Ffwet gaat het in geval van ruimtelijke ontwikkelingen om soorten van tabel 2 en 3 van de AMvB artikel 75. Voor soorten van tabel 1 geldt bij uitvoer van ruimtelijke ontwikkelingen een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Ffwet.

Bij toetsing aan de Nbwet gaat het om kwalificerende soorten en habitattypen waarvoor het betreffende Natura 2000-gebied is aangewezen.

3.2 INVENTARISATIE BESCHERMDE SOORTEN

Bureaustudie

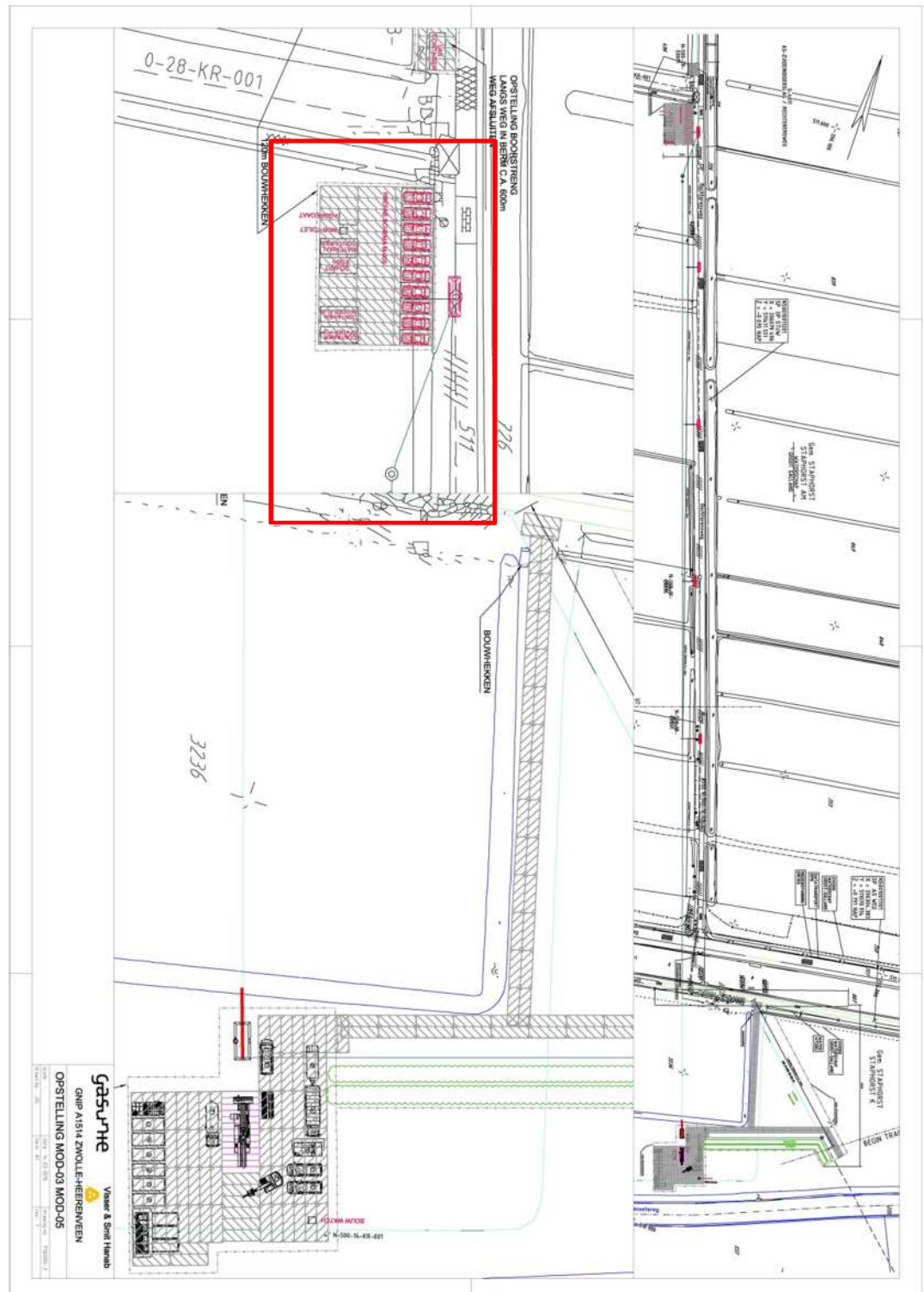
Voor het onderzoek zijn archiefgegevens verzameld van beschermde planten en dieren in de omgeving van de ingreeplocatie. Hiervoor is in de eerste plaats de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Deze databank bevat waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren in Nederland. Gegevens zijn opgevraagd van de afgelopen tien jaar.

Veldonderzoek

De ingreeplocatie is op 14 maart 2016 bezocht door een ecooloog van bureau Natuurbalans – Limes Divergens. Tijdens dat veldbezoek is gezocht naar beschermde natuurwaarden en is een inschatting gemaakt van de potenties van de ingreeplocatie voor streng beschermde soorten op basis van een habitatbeoordeling (expert judgement). Die kennis is nodig om mogelijke effecten op streng beschermde soorten in beeld te brengen. Ook is een inschatting gemaakt van de noodzaak voor vervolgonderzoek.

Aanvullend onderzoek flora

Uit het veldonderzoek voor de quick scan bleek aanvullend onderzoek naar het voorkomen van beschermde plantensoorten op de ingreeplocatie van modificatie 3 in gemeente Staphorst noodzakelijk. Dit aanvullend onderzoek bestond uit een eenmalig veldbezoek waarbij een deel van de ingreeplocatie vlakdekkend is onderzocht op het voorkomen van beschermde plantensoorten. Het betreft het noordelijke deel van de ingreeplocatie waar de uittrede van de boring is voorzien en een werkterrein wordt ingericht. In figuur 2 is het onderzoeksgebied weergegeven. Het veldbezoek is gebracht op 13 juli 2016.

Figuur 2. Onderzoeksgebied (rode kader) voor het aanvullend onderzoek beschermde plantensoorten modificatie 3.

3.3 EFFECTANALYSE

3.3.1 Toetsing aan de Flora- en faunawet

Voor uitvoering van ruimtelijke ingrepen op een locatie met beschermde soorten gelden de volgende mogelijkheden:

1. Voorkom schade door het treffen van mitigerende maatregelen.
2. Werk volgens een goedgekeurde gedragscode.
3. Vraag ontheffing van de Ffwet aan.

1. Mitigerende maatregelen

Voorkom overtreding van de Ffwet door uitvoering van mitigerende maatregelen. Van belang is dat de functionaliteit van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen gewaarborgd blijft. Een goed hulpmiddel vormen de Soortenstandaarden die door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) zijn opgesteld.

Om zeker te zijn dat de voorgenomen maatregelen voldoende zijn, kunnen deze ter controle worden voorgelegd aan RVO. Indien zij akkoord gaat, ontvangt u een besluit waarin staat dat u geen ontheffing nodig heeft, omdat de voorgestelde maatregelen zijn goedgekeurd. Met deze beschikking kan worden aangetoond dat men zich houdt aan de Ffwet.

2. Werken volgens goedgekeurde gedragscode

Naast de algemeen vrijgestelde soorten (Ffwet tabel 1) zijn er ook andere soorten waarvoor vrijstelling mogelijk is door te werken volgens een goedgekeurde gedragscode. Hierin staan gedragsregels die beschrijven op welke manier schade aan beschermde soorten zoveel mogelijk voorkomen kan worden bij het uitvoeren van activiteiten.

3. Ontheffing Ffwet

Kan behoud van de functionaliteit van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde soorten ondanks voorgaande stappen niet worden gegarandeerd, dan is een ontheffingsaanvraag nodig. Bij beoordeling daarvan worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
- Is er een wettelijk belang? (Tabel 3-soorten).
- Is er een andere bevredigende oplossing? (Tabel 3-soorten).
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Indien compenserende maatregelen getroffen moeten worden, houdt dat per definitie in dat de functionaliteit niet behouden kan blijven en dat er ontheffing aangevraagd moet worden.

3.3.2 Voortoets Natuurbeschermingswet 1998

Door middel van een voortoets wordt bepaald of er voor de voorgenomen ingreep een vergunningplicht geldt ex artikel 19d van de Nbwet. In de voortoets worden de volgende vragen beantwoord:

1. Ligt de ingreeplocatie in een Natura 2000-gebied of binnen de invloedssfeer ervan (externe effecten), waardoor er een kans is op negatieve effecten?
2. Wat zijn de mogelijke negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op de instandhoudingdoelstellingen van het Natura 2000-gebied in kwestie?
3. Kunnen deze effecten:
 - a. verstorend zijn voor kwalificerende soorten?

- b. leiden tot afname van kwaliteit of omvang van kwalificerende habitats?
- c. significant negatief zijn voor realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen?

Uiteindelijk wordt een antwoord gegeven op de vraag of er een vergunning op de Nbwet vereist is en zo ja, middels welke toets een verlening daarvan dient te worden beoordeeld; een zogenaamde *verstorings- of verslechteringstoets* of een *passende beoordeling*.

3.3.3 Beoordeling Natuurnetwerk Nederland

Bij ingrepen in de NNN geldt de 'nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in beginsel niet toegestaan zijn als daardoor de wezenlijke kenmerken of waarden van een gebied binnen de NNN significant wordt aangetast. De ingreep kan alleen plaatsvinden als er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. In dat geval dienen de negatieve effecten gemitigeerd worden.

Voor het bepalen van de effecten op het NNN worden de volgende stappen doorlopen:

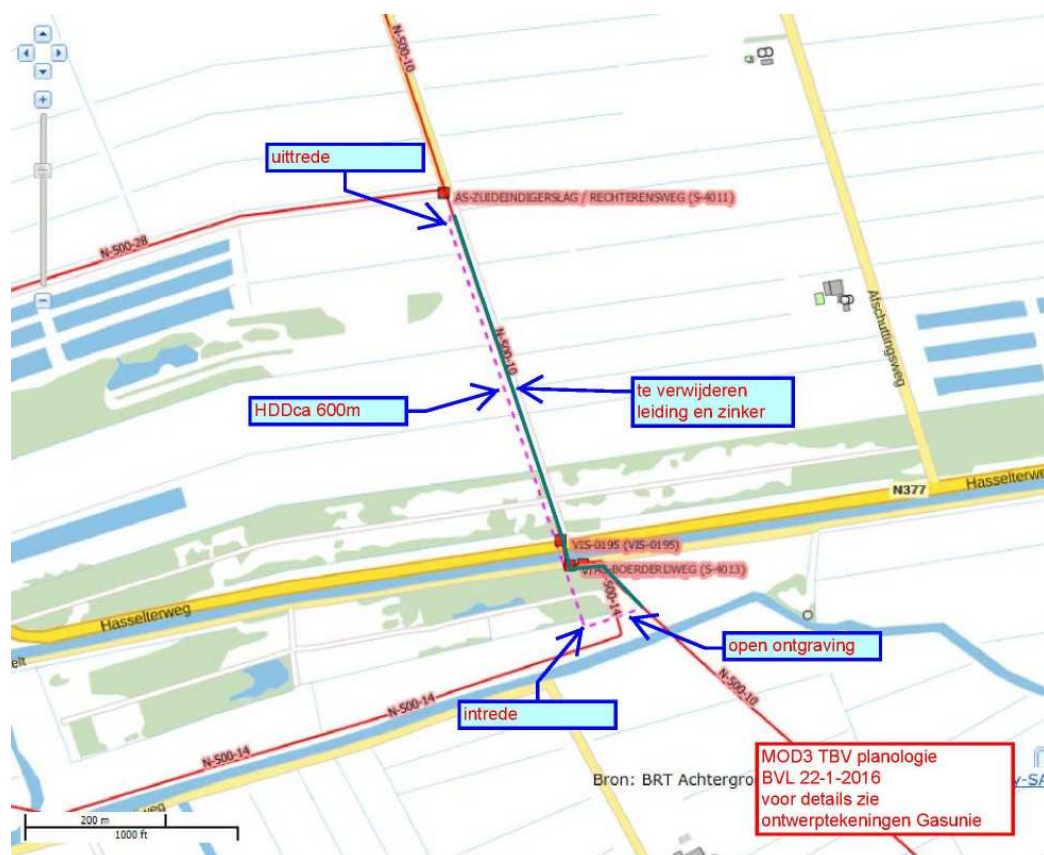
1. Vindt de voorgenomen ingreep plaats binnen de begrenzing van het NNN?
2. Is er een kans op significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN?
3. Zo ja, zijn er maatregelen mogelijk om negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden te voorkomen.

4 TOETSING FLORA- EN FAUNAWET

4.1 RESULTATEN MODIFICATIE 3 (PASSTUK PLAATSEN S-4013 BOERDERIJWEG EN VERVANGEN TRIFORM DEDEMSVAART)

4.1.1 Beschrijving ingreep

Modificatie 3 heeft betrekking op het plaatsen van een passtuk S-4013 aan de Boerderijweg en het vervangen van een gasleiding over een lengte van ca. 600 meter. Zowel het bestaande als het nieuwe leidingtracé liggen grotendeels parallel aan de Rechterensweg, zoals te zien in figuur 2. Het landschap bestaat voornamelijk uit natuurgebied en voor een klein deel (uiterste zuiden) uit agrarisch gebied.

Figuur 3. Ligging van het bestaande (groene lijn) en het nieuwe leidingtracé (roze stippellijn) van modificatie 3.

4.1.2 Beschrijving beschermde soorten

Vaatplanten

De NDFF bevat waarnemingen van diverse streng beschermde plantensoorten op of in de buurt van het tracé, namelijk Spaanse ruiter, ronde zonnedauw, kleine zonnedauw, waterdrieblad, parnassia, rietorchis en wilde kievitsbloem (figuur 4). Deze soorten bevinden zich in de natuurgebieden die grenzen aan het leidingtracé. Deze gebieden worden grotendeels gepasseerd door middel van een HDD-boring. Het intredepunt van deze boring ligt in agrarisch

gebied waar geen kans is op beschermde plantensoorten. Het uittredepunt en de locatie aan een tijdelijke werkplek voorzien zijn, liggen in het eerder genoemde natuurgebied. Aangezien hier NDFF-waarnemingen van kleine zonnedauw en ronde zonnedauw bekend zijn, is aanvullend onderzoek naar het voorkomen van beschermde plantensoorten uitgevoerd.

Het beoogde terrein voor de aanleg van een tijdelijke werkplek en uittrede van de boring bevinden zich in een hoek van het natuurterrein (figuur 2). Het reservaat ligt op de overgang van zand naar veen. Het perceel maakt deel uit van graslanden met een hoge grondwaterstand. Het beoogde terrein is in vergelijking met de rest van het reservaat een van de voedselarmere percelen. In dit perceel komt zowel zwakgebufferd grondwater als regenwater in de soortenrijke vegetatie tot uitdrukking. De vegetatie kan binnen de standaardclassificatie 'De Vegetatie van Nederland' gerekend worden tot het Verbond van Zwarte zegge (09Aa) uit de Klasse der kleine zeggen (09). Dit type is een hoogwaardig natuurtype.

Er is op de locatie van de beoogde werkplaats en uittrede van de boring gekeken en in een zone van 20m daaromheen. Aanwezige kenmerkende soorten voor dit vegetatietype zijn geelgroene zegge, waternavel, zwarte zegge, blauwe zegge, egelboterbloem, moeraskartelblad, veenmos en moerasviooltje. Verder komen ronde en kleine zonnedauw regelmatig voor, evenals koningsvaren, snavelzegge, kruipwilg en veldrus.

Onder de aangetroffen soorten zijn er twee beschermd (tabel 2, Ffwet): ronde zonnedauw en kleine zonnedauw.

Moeraskartelblad en ronde zonnedauw staan op de Rode Lijst (2012), beiden als gevoelig. Moeraskartelblad heeft verder geen beschermde status.

Tijdens het veldbezoek is ook gelet op parnassia, maar deze is niet aangetroffen. De omstandigheden zijn daarvoor waarschijnlijk te zuur.

De aanleg van een werkterrein en de uittrede van de boring zullen leiden tot negatieve effecten op de aanwezige beschermde plantensoorten. Deze werkzaamheden zijn immers gepland op locaties waar kleine zonnedauw en ronde zonnedauw in hoge dichtheden aanwezig zijn. Daarom zijn vervolgstappen benodigd (par. 4.1.4).

Vleermuizen

De NDFF bevat waarnemingen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger uit de directe omgeving. De beschutte bosschages direct ten noorden van de Hasselterweg (N377) en ten zuiden van de Grindweg Hasselt vormen geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Ook staan langs het zuidelijke deel van de Rechterensweg circa 10 oude, grotere bomen met enkele scheuren en holten. Aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in deze bomen is niet uitgesloten.

Negatieve effecten op foeragerende vleermuizen worden voorkomen doordat werkzaamheden alleen overdag plaatsvinden.

Negatieve effecten op mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen voorkomen worden door de oude, grotere bomen langs het zuidelijke deel van de Rechterensweg niet te kappen. Als kap van de bomen onvermijdelijk is voor uitvoering van de werkzaamheden, dient aanvullend onderzoek naar het voorkomen van verblijfplaatsen, conform het vleermuisprotocol, uitgevoerd te worden.

Grondgebonden zoogdieren

De NDFF bevat diverse waarnemingen van otter in de directe omgeving, met name langs watergangen ten westen van de ingreeplocatie. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat is de ingreeplocatie zelf niet aan te merken als onderdeel van het leefgebied van otter. Ook voor

andere streng beschermde zoogdieren maakt de ingreeplocatie geen belangrijk onderdeel uit van het leefgebied. Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden zijn niet aan de orde.

Broedvogels

Geschikte broedlocaties voor vogels zijn vooral aanwezig in bomen, bosschages en ruigere, extensief beheerde graslanden op de ingreeplocatie. Gedurende het broedseizoen kunnen werkzaamheden in potentieel geschikt broedbiotoop leiden tot verstoring van broedende vogels. Om negatieve effecten te voorkomen dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen (zie par 4.1.3).

Jaarrond beschermde nesten die ook buiten het broedseizoen vallen onder de definitie van "vaste rust- of verblijfplaats" zijn niet aanwezig op de ingreeplocatie. Aantasting daarvan is niet aan de orde.

Reptielen

Op basis van het ontbreken van geschikte reptielbiotopen, zoals heide, heischrale graslanden en goed ontwikkelde bosranden, in combinatie met de regionale verspreiding van reptielen, kan worden aangenomen dat streng beschermde reptielen niet op de ingreeplocatie aanwezig zijn. Negatieve effecten op reptielen zijn daarmee niet aan de orde.

Amfibieën

Heikikker en poelkikker zijn bekend uit de directe omgeving van de ingreeplocatie. Op verschillende plekken in het aangrenzende natuurgebied zijn geschikte voortplantingswateren aanwezig. De aangrenzende bosschages vormen geschikt landhabitat. Op al deze locaties wordt gewerkt met een HDD-boring, waardoor geen sprake is van graafwerkzaamheden in het habitat van beschermde amfibieënsoorten.

Vissen

De NDFF bevat waarnemingen van bittervoorn, kleine modderkruiper en grote modderkruiper uit de omgeving van de ingreeplocatie. Het is aannemelijk dat de watergangen die grenzen aan de ingreeplocatie ook onderdeel uitmaken van het leefgebied van deze soorten.

Indien de werkzaamheden niet leiden tot vergraving of drooglegging van delen van de naastgelegen watergangen, dan zijn negatieve effecten op vissen uitgesloten.

Is vergraving of drooglegging van de watergangen niet te voorkomen, dan kan de ingreep leiden tot tijdelijke aantasting van het leefgebied van (beschermde) vissen. De functionaliteit van het leefgebied komt niet in gevaar, omdat aantasting ervan als gevolg van de haakse doorsnijding van de sloten gering is en ze een eventuele functie als voortplantingsplaats of vaste rust- of verblijfplaats kunnen blijven vervullen. Na afloop worden alle sloten hersteld, zodat er geen sprake is van blijvende aantasting of versnippering.

Om doden en verwonden van vissen te voorkomen dienen werkzaamheden aan sloten uitgevoerd te worden onder ecologische begeleiding (par. 4.3.1).

Ongewervelden

In de NDFF is één waarneming van noordse winterjuffer opgenomen in het natuurgebied ten westen van het leidingtracé. Geschikt voortplantingshabitat (petgaten, sloten, plassen, e.d.) is niet aanwezig binnen de begrenzing van de ingreeplocatie en ligt verder weg in het aangrenzende natuurgebied. Daarmee zijn negatieve effecten op larven uitgesloten. Wel zal de directe omgeving gebruikt worden door volwassen dieren en kunnen de dieren geschikt overwinteringshabitat vinden in hoger opgaande vegetaties nabij het tracé. Hier vinden echter

geen werkzaamheden plaats; er wordt onder het gebied doorgeboord. De te verwijderen leiding ligt in de berm van de Rechterensweg, welke in zijn huidige vorm geen geschikt habitat vormt voor noordse winterjuffer.

4.1.3 Mitigerende maatregelen

Broedvogels

- De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen (maart t/m juli).
- Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, worden mitigerende maatregelen getroffen. Dit kan door het terrein vóór aanvang van het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedvogels door het rooien van bomen en struiken en het zeer kort houden van overige vegetaties. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.

Vleermuizen

- Werkzaamheden vinden alleen overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang. Verstoring (licht en geluid) van vleermuizen wordt zo voorkomen.
- De oude, grotere bomen langs het zuidelijke deel van de Rechterensweg dienen behouden te blijven. Als dit niet mogelijk is, is aanvullend onderzoek benodigd (par. 4.1.4).

Vissen

- Indien werkzaamheden in de watergangen niet geheel kunnen worden voorkomen, kan ecologische begeleiding nodig zijn. De noodzaak daarvoor is afhankelijk van de feitelijke werkzaamheden (omvang van de ingreep in open water, type werkzaamheden etc.). Dat wordt pas duidelijk zodra de precieze werkwijze bekend is. De ecologische begeleiding kan bestaan uit het wegvangen van vissen voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden.

4.1.4 Nader onderzoek

Vaatplanten

Vanwege het voorkomen van twee streng beschermde vaatplantsoorten in het noordelijk deel van de ingreeplocatie modificatie 3 van GNIPA 1514 Zwolle-Heerenveen, zijn vervolgstappen benodigd. Hierbij gaat het om:

- Effectbeoordeling van de geplande ingreep op de voorkomende beschermde soorten; ronde zonnedauw en kleine zonnedauw hebben aanmerkelijk te lijden onder de werkzaamheden. Het aanleggen van de werkput, tijdelijke parkeerplaats etc. leidt tot schade aan soorten en vegetatie;
- Opstellen van maatregelen voor mitigatie en/of compensatie, binnen de praktische mogelijkheden van de opdrachtgever; een onderdeel daarbij is het zoeken naar mogelijkheden voor alternatieve locaties.
- Bepalen of een ontheffing op de Ffwet van toepassing is.

Vleermuizen

Als kap van de bomen langs het zuidelijke deel van de Rechterensweg onvermijdelijk is voor uitvoering van de werkzaamheden, dient aanvullend onderzoek naar het voorkomen van verblijfplaatsen, conform het vleermuisprotocol, uitgevoerd te worden.

4.1.5 Consequenties Flora- en faunawet

Aan de hand van de uitkomsten van het vervolgonderzoek kan bepaald worden of verbodsbepalingen van de Ffwet ten aanzien van beschermde soorten worden overtreden, wat betreft de soortgroepen vaatplanten en vleermuizen.

Verbodsbepalingen van de Ffwet ten aanzien van beschermde soorten uit de overige soortgroepen worden niet overtreden, mits voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Voor het verplaatsen van beschermde vissen is geen ontheffing op de Flora- en faunawet (artikelen 9 en 13) nodig, aangezien het bij voorliggend project niet de bedoeling is om de vissen (definitief) aan de natuur te onttrekken. Ze worden slechts verplaatst van de ingreeplocatie (directe gevarenzone) naar vergelijkbaar habitat in de directe omgeving. Dit verplaatsen gebeurt in één keer en vindt plaats buiten de kwetsbare perioden van aanwezige soorten.

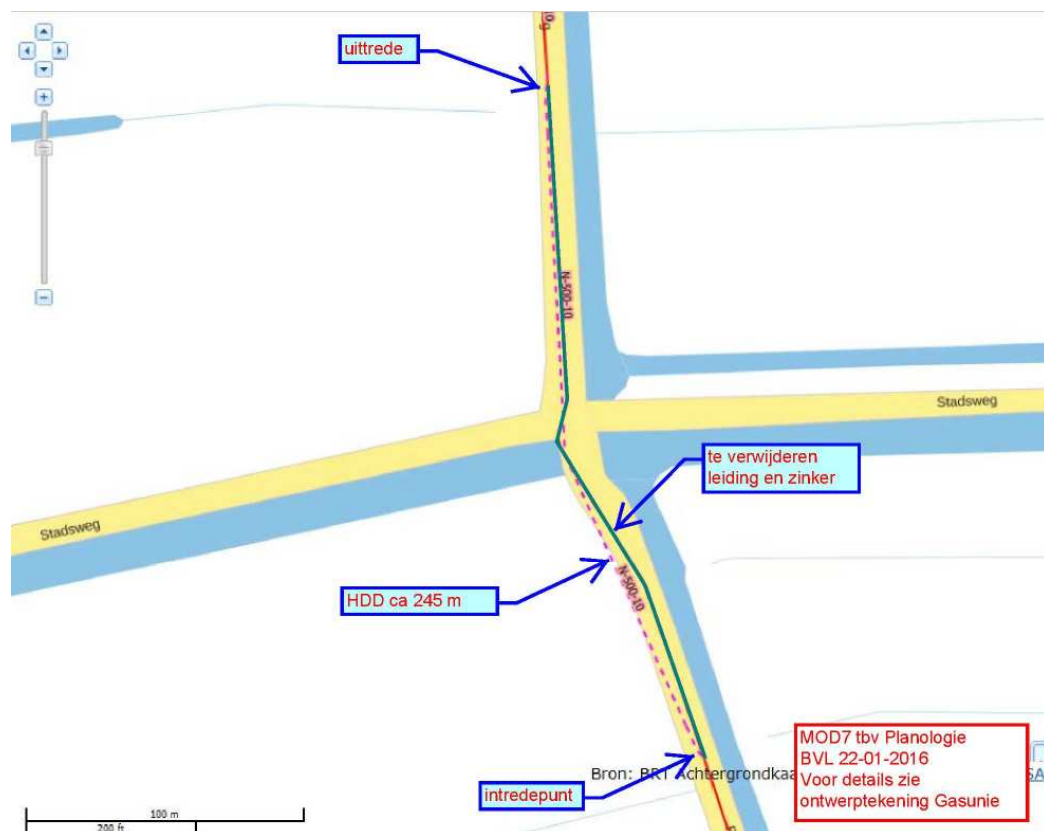

Figuur 4. Verspreidingskaart beschermde soorten op ingreeplocatie modificatie 3. Bron: NDFF.

4.2 RESULTATEN MODIFICATIE 7 (N-500-10-KR-015/016 VERVANGEN TRIFORM STADWEGSLOOT EN VERHELPEN DEKKINGSMANCO)

4.2.1 Beschrijving ingreep

Modificatie 7 heeft betrekking op het vervangen van een triform aan de Stadswegsloot en het verhelpen van het dekkingsmanco aldaar. Een deel van de leiding en de zinker worden verwijderd en over een afstand van ca. 245 meter vindt een HDD-boring plaats. Het intrede- en uitredepunt liggen in de berm van de Rechterensweg.

Figuur 5. Ligging van het bestaande (groene lijn) en het nieuwe leidingtracé (roze stippellijn) van modificatie 7.

4.2.2 Beschrijving beschermde soorten

Vaatplanten

De NDFF bevat waarnemingen van diverse streng beschermde plantensoorten in de buurt van het tracé, met name wilde gagel en waterdrieblad in het weidegebied ten noordwesten van de ingreeplocatie (figuur 6). De ingreeplocatie zelf (berm van de Rechterensweg) vormt geen geschikte groeiplaats voor deze en andere beschermde soorten. Negatieve effecten op beschermde planten zijn dan ook niet aan de orde.

Vleermuizen

De ingreeplocatie ligt in een zeer open landschap; potentiële verblijfplaatsen zoals bomen ontbreken. Mogelijk wordt gefoerageerd langs de watergangen, maar van essentieel

foerageergebied is geen sprake. Negatieve effecten op vleermuizen als gevolg van de werkzaamheden zijn niet aan de orde.

Grondgebonden zoogdieren

De NDFF bevat een waarneming van steenmarter nabij de ingreeplocatie. Vermoedelijk heeft de soort een verblijfplaats bij één van de nabijgelegen boerderijen en maakt gebruik van de gehele omgeving als leefgebied. Potenties voor verblijfplaatsen zijn op de ingreeplocatie zelf niet voorhanden.

Tevens bevat de NDFF waarnemingen van otter ten noorden van de ingreeplocatie (figuur 6). Mogelijk maakt de soort ook gebruik van de watergangen op de ingreeplocatie, voornamelijk als verbinding tussen leefgebieden. Essentiële onderdelen van het leefgebied, zoals verblijfplaatsen, zijn niet aanwezig op de ingreeplocatie. Ook is de ingreep dusdanig lokaal en tijdelijk van aard dat geen sprake is van structurele aantasting van het leefgebied van de soort. Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden zijn niet aan de orde.

Broedvogels

Geschikte broedlocaties voor vogels zijn vooral aanwezig aan de oevers van de aangrenzende watergangen. Gedurende het broedseizoen kunnen werkzaamheden in potentieel geschikt broedbiotoop leiden tot verstoring van broedende vogels. Om negatieve effecten te voorkomen dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen (zie par 4.2.3).

Jaarrond beschermde nesten die ook buiten het broedseizoen vallen onder de definitie van “vaste rust- of verblijfplaats” zijn niet aanwezig op de ingreeplocatie. Aantasting daarvan is niet aan de orde.

Reptielen

Op basis van het ontbreken van geschikte reptielbiotopen, zoals heide, heischrale graslanden en goed ontwikkelde bosranden, in combinatie met de regionale verspreiding van reptielen, kan worden aangenomen dat streng beschermde reptielen niet op de ingreeplocatie aanwezig zijn. Negatieve effecten op reptielen zijn daarmee niet aan de orde.

Amfibieën

De ingreeplocatie ligt in een berm. De aangrenzende watergangen zijn wellicht geschikt als voortplantingswater voor gewone pad of bruine kikker, maar streng beschermde soorten zullen daar niet voorkomen. Ook zijn deze niet bekend uit de naaste omgeving (bron: NDFF), maar op grotere afstand van de ingreeplocatie (heikikker en poelkikker). Vanwege het ontbreken van stilstaande visvrije wateren met een rijke begroeiing van waterplanten kan er vanuit worden gegaan dat streng beschermde amfibiesoorten niet op de ingreeplocatie voorkomen.

Vissen

De NDFF bevat waarnemingen van bittervoorn en kleine modderkruiper uit de omgeving van de ingreeplocatie. Het is aannemelijk dat de watergangen die grenzen aan de ingreeplocatie ook onderdeel uitmaken van het leefgebied van deze soorten.

Indien de werkzaamheden niet leiden tot vergraving of drooglegging van delen van de naastgelegen watergangen, dan zijn negatieve effecten op vissen uitgesloten.

Is vergraving of drooglegging van de watergangen niet te voorkomen, dan kan de ingreep leiden tot tijdelijke aantasting van het leefgebied van (beschermde) vissen. De functionaliteit van het leefgebied komt niet in gevaar, omdat aantasting ervan als gevolg van de haakse doorsnijding

van de sloten gering is en ze een eventuele functie als voortplantingsplaats of vaste rust- of verblijfplaats kunnen blijven vervullen. Na afloop worden alle sloten hersteld, zodat er geen sprake is van blijvende aantasting of versnippering.

Om doden en verwonden van vissen te voorkomen dienen werkzaamheden aan sloten uitgevoerd te worden onder ecologische begeleiding (par. 4.2.3).

Ongewervelden

In de NDFF zijn waarnemingen opgenomen van platte schijfhoren, noordse winterjuffer en gestreepte waterroofkever op grote afstand van de ingreeplocatie (figuur 6). Het voorkomen van deze soorten op de ingreeplocatie is uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt habitat.

Ook overige beschermde dagvlinders, libellen of overige ongewervelden die een juridisch zwaardere bescherming genieten komen niet voor op de ingreeplocatie. Oorzaken hiervoor zijn dat zwaardere beschermde ongewervelden uiterst zeldzaam zijn in Nederland en dat de verspreiding van deze soorten zich beperkt tot bijzondere milieus, zoals hoogvenen, kalkgraslanden, voedselarme vennen en oude eikenbossen. Deze milieus zijn op of nabij de ingreeplocatie niet voorhanden.

4.2.3 Mitigerende maatregelen

Broedvogels

- De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen (maart t/m juli).
- Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, worden mitigerende maatregelen getroffen. Dit kan door het terrein vóór aanvang van het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedvogels door het rooien van bomen en struiken en het zeer kort houden van overige vegetaties. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.

Vissen

- Indien werkzaamheden in de watergangen niet geheel kunnen worden voorkomen, kan ecologische begeleiding nodig zijn. De noodzaak daarvoor is afhankelijk van de feitelijke werkzaamheden (omvang van de ingreep in open water, type werkzaamheden etc.). Dat wordt pas duidelijk zodra de precieze werkwijze bekend is. De ecologische begeleiding kan bestaan uit het wegvangen van vissen voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden.

4.2.4 Consequenties Flora- en faunawet

Verbodsbepalingen van de Ffwet ten aanzien van beschermde soorten worden niet overtreden, mits voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Voor het verplaatsen van beschermde vissen is geen ontheffing op de Flora- en faunawet (artikelen 9 en 13) nodig, aangezien het bij voorliggend project niet de bedoeling is om de vissen (definitief) aan de natuur te onttrekken. Ze worden slechts verplaatst van de ingreeplocatie (directe gevarezone) naar vergelijkbaar habitat in de directe omgeving. Dit verplaatsen gebeurt in één keer en vindt plaats buiten de kwetsbare perioden van aanwezige soorten. Een ontheffing van de Ffwet is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

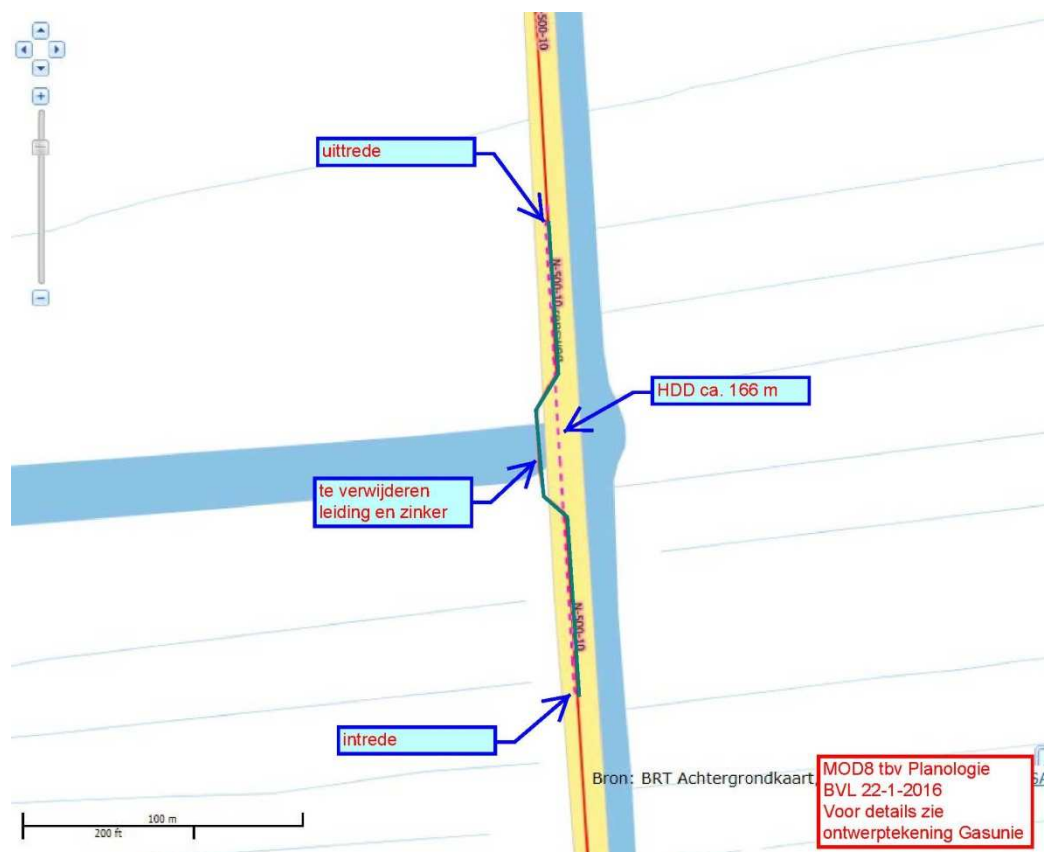

Figuur 6. Verspreidingskaart beschermde soorten op ingreeplocatie modificatie 7. Bron: NDFF.

4.3 RESULTATEN MODIFICATIE 8 (N-500-10-KR-017 VERVANGEN TRIFORM KLOOSTER-STRENG)

4.3.1 Beschrijving ingreep

Modificatie 8 heeft betrekking op het vervangen van de Triform Klooster-Streng. Een deel van de leiding en de zinker worden verwijderd en over een afstand van ca. 166 meter vindt een HDD-boring plaats. Het intrede- en uitredepunt liggen in de berm van de Rechterensweg.

Figuur 7. Ligging van het bestaande (groene lijn) en het nieuwe leidingtracé (roze stippellijn) van modificatie 8.

4.3.2 Beschrijving beschermde soorten

Vaatplanten

De NDFF bevat waarnemingen van diverse streng beschermde plantensoorten in de buurt van het tracé, namelijk wilde gagel, waterdrieblad, Spaanse ruiter, kleine zonnedauw, rietorchis en parnassia (figuur 8). De ingreeplocatie zelf (berm van de Rechterensweg) vormt geen geschikte groeiplaats voor deze en andere beschermde soorten. Negatieve effecten op beschermde planten zijn dan ook niet aan de orde.

Vleermuizen

De ingreeplocatie ligt in een zeer open landschap; potentiële verblijfplaatsen zoals bomen ontbreken. Mogelijk wordt gefoerageerd langs de watergangen, maar van essentieel foerageergebied is geen sprake. Negatieve effecten op vleermuizen als gevolg van de werkzaamheden zijn niet aan de orde.

Grondgebonden zoogdieren

De NDFF bevat een waarneming van otter op de ingreeplocatie. Uit het gebied ten westen van de ingreeplocatie zijn meer waarnemingen van de soort bekend. De soort maakt vermoedelijk gebruik van de watergangen op de ingreeplocatie, voornamelijk als verbinding tussen leefgebieden. Essentiële onderdelen van het leefgebied, zoals verblijfplaatsen, zijn niet aanwezig op de ingreeplocatie. Ook is de ingreep dusdanig lokaal en tijdelijk van aard dat geen sprake is van structurele aantasting van het leefgebied van de soort. Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden zijn niet aan de orde.

Broedvogels

Geschikte broedlocaties voor vogels zijn vooral aanwezig aan de oevers van de aangrenzende watergangen. Gedurende het broedseizoen kunnen werkzaamheden in potentieel geschikt broedbiotoop leiden tot verstoring van broedende vogels. Om negatieve effecten te voorkomen dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen (zie par 4.3.3).

Jaarrond beschermde nesten die ook buiten het broedseizoen vallen onder de definitie van “vaste rust- of verblijfplaats” zijn niet aanwezig op de ingreeplocatie. Aantasting daarvan is niet aan de orde.

Reptielen

Op basis van het ontbreken van geschikte reptielbiotopen, zoals heide, heischrale graslanden en goed ontwikkelde bosranden, in combinatie met de regionale verspreiding van reptielen, kan worden aangenomen dat streng beschermde reptielen niet op de ingreeplocatie aanwezig zijn. Negatieve effecten op reptielen zijn daarmee niet aan de orde.

Amfibieën

De ingreeplocatie ligt in een berm. De aangrenzende watergangen zijn wellicht geschikt als voortplantingswater voor gewone pad of bruine kikker, maar streng beschermde soorten zullen daar niet voorkomen. Ook zijn deze niet bekend uit de directe omgeving (bron: NDFF), maar op grotere afstand van de ingreeplocatie (heikikker en poelkikker). Vanwege het ontbreken van stilstaande visvrije wateren met een rijke begroeiing van waterplanten kan er vanuit worden gegaan dat streng beschermde amfibiesoorten niet op de ingreeplocatie voorkomen.

Vissen

De NDFF bevat waarnemingen van bittervoorn, kleine modderkruiper en grote modderkruiper uit de omgeving van de ingreeplocatie. Het is aannemelijk dat de watergangen die grenzen aan de ingreeplocatie ook onderdeel uitmaken van het leefgebied van deze soorten.

Indien de werkzaamheden niet leiden tot vergraving of drooglegging van delen van de naastgelegen watergangen, dan zijn negatieve effecten op vissen uitgesloten.

Is vergraving of drooglegging van de watergangen niet te voorkomen, dan kan de ingreep leiden tot tijdelijke aantasting van het leefgebied van (beschermde) vissen. De functionaliteit van het leefgebied komt niet in gevaar, omdat aantasting ervan als gevolg van de haakse doorsnijding van de sloten gering is en ze een eventuele functie als voortplantingsplaats of vaste rust- of verblijfplaats kunnen blijven vervullen. Na afloop worden alle sloten hersteld, zodat er geen sprake is van blijvende aantasting of versnippering.

Om doden en verwonden van vissen te voorkomen dienen werkzaamheden aan sloten uitgevoerd te worden onder ecologische begeleiding (par. 4.3.3).

Ongewervelden

In de NDFF zijn waarnemingen opgenomen van platte schijfhoren, noordse winterjuffer en gestreepte waterroofkever op grotere afstand van de ingreeplocatie (figuur 8). Het voorkomen van deze soorten op de ingreeplocatie is uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt habitat.

Ook overige beschermde dagvlinders, libellen of overige ongewervelden die een juridisch zwaardere bescherming genieten komen niet voor op de ingreeplocatie. Oorzaken hiervoor zijn dat zwaardere beschermde ongewervelden uiterst zeldzaam zijn in Nederland en dat de verspreiding van deze soorten zich beperkt tot bijzondere milieus, zoals hoogvenen, kalkgraslanden, voedselarme vennen en oude eikenbossen. Deze milieus zijn op of nabij de ingreeplocatie niet voorhanden.

4.3.3 Mitigerende maatregelen

Broedvogels

- De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen (maart t/m juli).
- Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, worden mitigerende maatregelen getroffen. Dit kan door het terrein vóór aanvang van het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedvogels door het rooien van bomen en struiken en het zeer kort houden van overige vegetaties. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkkerrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.

Vissen

- Indien werkzaamheden in de watergangen niet geheel kunnen worden voorkomen, kan ecologische begeleiding nodig zijn. De noodzaak daarvoor is afhankelijk van de feitelijke werkzaamheden (omvang van de ingreep in open water, type werkzaamheden etc.). Dat wordt pas duidelijk zodra de precieze werkwijze bekend is. De ecologische begeleiding kan bestaan uit het wegvangen van vissen voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden.

4.3.4 Consequenties Flora- en faunawet

Verbodsbepalingen van de Ffwet ten aanzien van beschermde soorten worden niet overtreden, mits voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Voor het verplaatsen van beschermde vissen is geen ontheffing op de Flora- en faunawet (artikelen 9 en 13) nodig, aangezien het bij voorliggend project niet de bedoeling is om de vissen (definitief) aan de natuur te onttrekken. Ze worden slechts verplaatst van de ingreeplocatie (directe gevarenczone) naar vergelijkbaar habitat in de directe omgeving. Dit verplaatsen gebeurt in één keer en vindt plaats buiten de kwetsbare perioden van aanwezige soorten. Een ontheffing van de Ffwet is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

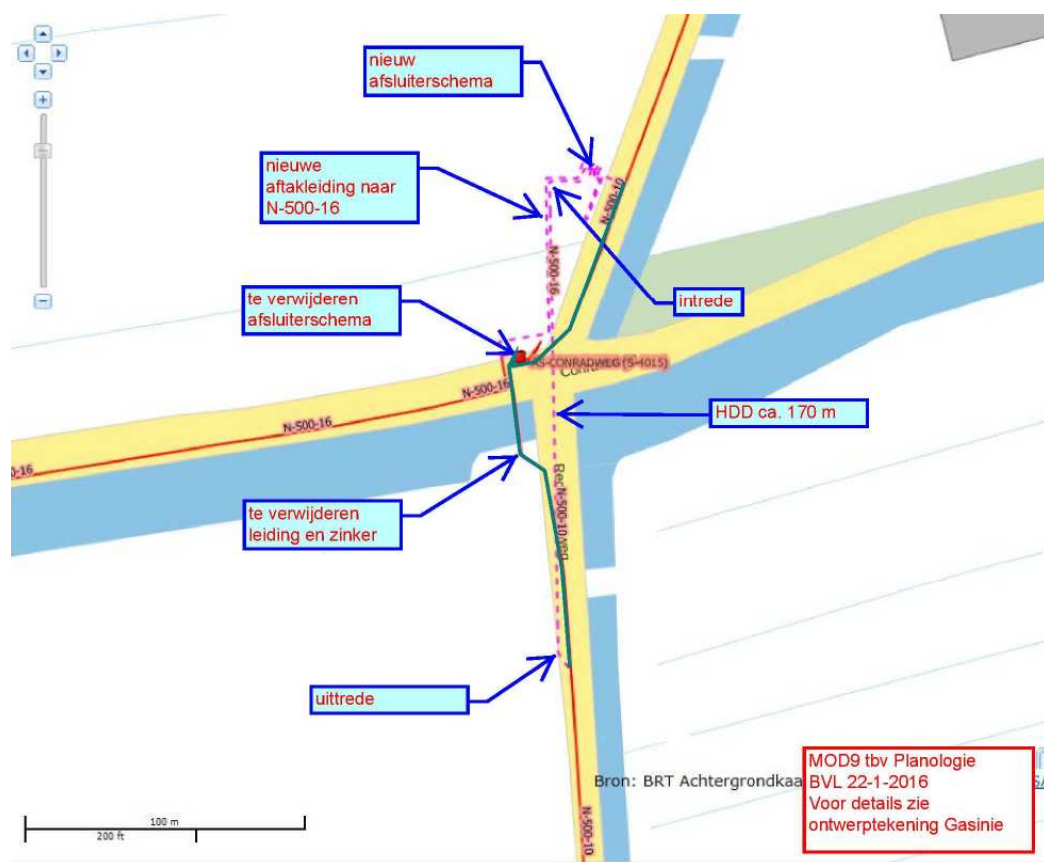

Figuur 8. Verspreidingskaart beschermde soorten op ingreeplocatie modificatie 8. Bron: NDFF.

4.4 RESULTATEN MODIFICATIE 9 (VERVANGEN S-4015 CONRADWEG EN VERVANGEN TRIFORM KOSTVERLORENSTRENG)

4.4.1 Beschrijving ingreep

Modificatie 9 heeft betrekking op het vervangen van het afsluiterschema S-4015 op de kruising van de Conradweg en Rechterensweg en op het vervangen van de Triform Kostverlorenstreng. Een deel van de leiding en de zinker worden verwijderd en over een afstand van ca. 170 meter vindt een HDD-boring plaats. Het uittredepunt ligt in de berm van de Rechterensweg. Het intredepunt ligt in grasland afgewisseld met bosstroken en houtwallen ten westen van de Rechterensweg.

Figuur 9. Ligging van het bestaande (groene lijn) en het nieuwe leidingtracé en afsluiterschema (roze stippellijn) van modificatie 9.

4.4.2 Beschrijving beschermde soorten

Vaatplanten

De NDFF bevat geen waarnemingen van streng beschermde plantensoorten in de buurt van het tracé. Wilde gagel en gewone/spindotterbloem zijn bekend van grotere afstand in het zuidwesten, buiten de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep (figuur 10). De ingreeplocatie zelf (berm van de Rechterensweg en aangrenzend grasland) vormt geen geschikte groeiplaats voor deze en andere beschermde soorten. Negatieve effecten op beschermde planten zijn dan ook niet aan de orde.

Vleermuizen

De ingreeplocatie ligt hoofdzakelijk in een open landschap; potentiële verblijfplaatsen zoals holtebomen ontbreken. De bosstroken en houtwallen in het noordelijke deel van de ingreeplocatie vormen wel geschikt foerageergebied door de beschutte ligging. Het nieuwe afsluiterschema is gepland in het aangrenzende grasland. Het is niet duidelijk hoeveel ruimtegebruik in de aangrenzende bosstrook/houtwal benodigd is. Om effecten op het leefgebied van vleermuizen zoveel mogelijk te beperken, zijn aanvullende maatregelen benodigd (par. 4.4.3).

Grondgebonden zoogdieren

De NDFF bevat een waarneming van steenmarter nabij de ingreeplocatie (figuur 10). Vanwege het ontbreken van geschikt habitat of potenties voor verblijfplaatsen is de ingreeplocatie zelf niet aan te merken als essentieel onderdeel van het leefgebied van de soort.

Ook van otter zijn waarnemingen opgenomen in de NDFF (figuur 10). De betreffende locaties bevinden zich op grotere afstand van de ingreeplocatie. Mogelijk maakt de soort ook gebruik van de ingreeplocatie als verbinding tussen leefgebieden. Essentiële onderdelen van het leefgebied, zoals verblijfplaatsen, zijn niet aanwezig op de ingreeplocatie. Ook is de ingreep dusdanig lokaal en tijdelijk van aard dat geen sprake is van structurele aantasting van het leefgebied van de soort. Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden zijn niet aan de orde.

Broedvogels

Geschikte broedlocaties voor vogels zijn vooral aanwezig aan de oevers van de aangrenzende watergangen en in de houtwallen/bosstroken in het noorden van de ingreeplocatie. Gedurende het broedseizoen kunnen werkzaamheden in potentieel geschikt broedbiotoop leiden tot verstoring van broedende vogels. Om negatieve effecten te voorkomen dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen (zie par 4.4.3).

Jaarrond beschermde nesten die ook buiten het broedseizoen vallen onder de definitie van “vaste rust- of verblijfplaats” zijn niet aanwezig op de ingreeplocatie. Aantasting daarvan is niet aan de orde.

Reptielen

Op basis van het ontbreken van geschikte reptielbiotopen, zoals heide, heischrale graslanden en goed ontwikkelde bosranden, in combinatie met de regionale verspreiding van reptielen, kan worden aangenomen dat streng beschermde reptielen niet op de ingreeplocatie aanwezig zijn. Negatieve effecten op reptielen zijn daarmee niet aan de orde.

Amfibieën

De ingreeplocatie ligt grotendeels in een berm. De aangrenzende watergangen zijn wellicht geschikt als voortplantingswater voor gewone pad of bruine kikker, maar streng beschermde soorten zullen daar niet voorkomen. Ook zijn deze niet bekend uit de ruime omgeving (bron: NDFF). Vanwege het ontbreken van stilstaande visvrije wateren met een rijke begroeiing van waterplanten kan er vanuit worden gegaan dat streng beschermde amfibiesoorten niet op de ingreeplocatie voorkomen.

Vissen

De NDFF bevat waarnemingen van bittervoorn en kleine modderkruiper uit de omgeving van de ingreeplocatie. Het is aannemelijk dat de watergang op de ingreeplocatie ook onderdeel uitmaakt van het leefgebied van deze soorten.

Indien de werkzaamheden niet leiden tot vergraving of drooglegging van delen van de naastgelegen watergangen, dan zijn negatieve effecten op vissen uitgesloten.

Is vergraving of drooglegging van de watergangen niet te voorkomen, dan kan de ingreep leiden tot tijdelijke aantasting van het leefgebied van (beschermde) vissen. De functionaliteit van het leefgebied komt niet in gevaar, omdat aantasting ervan als gevolg van de haakse doorsnijding van de sloten gering is en ze een eventuele functie als voortplantingsplaats of vaste rust- of verblijfplaats kunnen blijven vervullen. Na afloop worden alle sloten hersteld, zodat er geen sprake is van blijvende aantasting of versnippering.

Om doden en verwonden van vissen te voorkomen dienen werkzaamheden aan sloten uitgevoerd te worden onder ecologische begeleiding (par. 4.4.3).

Ongewervelden

In de NDFF zijn waarnemingen opgenomen van platte schijfhoren en noordse winterjuffer op grotere afstand van de ingreeplocatie (figuur 10). Het voorkomen van deze soorten op de ingreeplocatie is uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt habitat.

Ook overige beschermde dagvlinders, libellen of overige ongewervelden die een juridisch zwaardere bescherming genieten komen niet voor op de ingreeplocatie. Oorzaken hiervoor zijn dat zwaarder beschermde ongewervelden uiterst zeldzaam zijn in Nederland en dat de verspreiding van deze soorten zich beperkt tot bijzondere milieus, zoals hoogvenen, kalkgraslanden, voedselarme vennen en oude eikenbossen. Deze milieus zijn op of nabij de ingreeplocatie niet voorhanden.

4.4.3 Mitigerende maatregelen

Broedvogels

- De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen (maart t/m juli).
- Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, worden mitigerende maatregelen getroffen. Dit kan door het terrein vóór aanvang van het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedvogels door het rooien van bomen en struiken en het zeer kort houden van overige vegetaties. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.

Vleermuizen

- Werkzaamheden vinden alleen overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang. Verstoring (licht en geluid) van vleermuizen wordt zo voorkomen.
- Ter hoogte van de bosstroken/houtwallen in het noordelijk deel van de ingreeplocatie (locatie nieuwe afsluiterschema) dient het werkgebied zo klein mogelijk gehouden te worden om het ruimtegebruik in de aangrenzende bosstrook/houtwal te beperken.

Vissen

- Indien werkzaamheden in de watergangen niet geheel kunnen worden voorkomen, kan ecologische begeleiding nodig zijn. De noodzaak daarvoor is afhankelijk van de feitelijke werkzaamheden (omvang van de ingreep in open water, type werkzaamheden, etc.). Dat wordt pas duidelijk zodra de precieze werkwijze bekend is. De ecologische begeleiding kan bestaan uit het wegvangen van vissen voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden.

4.4.4 Consequenties Flora- en faunawet

Verbodsbepalingen van de Ffwet ten aanzien van beschermde soorten worden niet overtreden, mits voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Voor het verplaatsen van beschermde vissen is geen ontheffing op de Flora- en faunawet (artikelen 9 en 13) nodig, aangezien het bij voorliggend project niet de bedoeling is om de vissen (definitief) aan de natuur te onttrekken. Ze worden slechts verplaatst van de ingreeplocatie (directe gevarenszone) naar vergelijkbaar habitat in de directe omgeving. Dit verplaatsen gebeurt in één keer en vindt plaats buiten de kwetsbare perioden van aanwezige soorten. Een ontheffing van de Ffwet is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

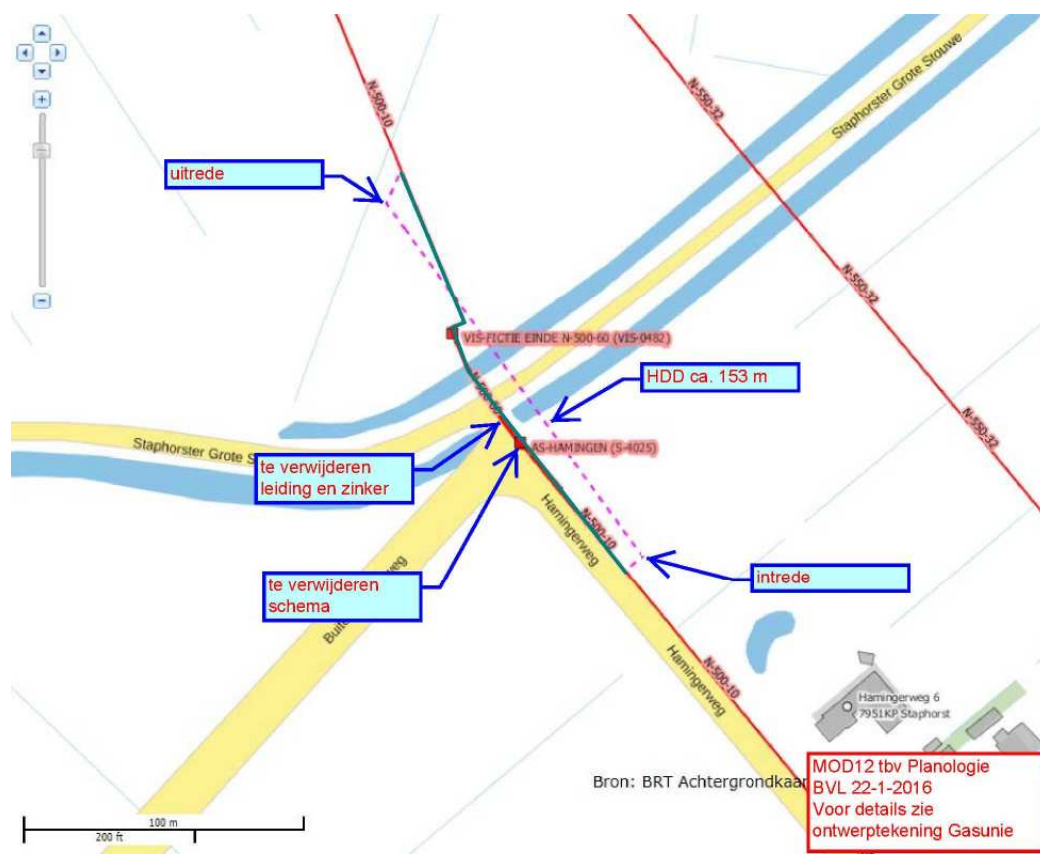
Figuur 10. Verspreidingskaart beschermde soorten op ingreeplocatie modificatie 9. Bron: NDFF.

4.5 RESULTATEN MODIFICATIE 12 (PLAATSEN PASSTUK S-4025 HAMINGEN EN VERVANGEN TRIFORM STOUWESLOOT)

4.5.1 Beschrijving ingreep

Modificatie 12 heeft betrekking op het plaatsen van passtuk S-4025 Hamingen en het vervangen van de Triform Stouwesloot. Een deel van de leiding, de zinker en het schema worden verwijderd en over een afstand van ca. 153 meter vindt een HDD-boring plaats. Het intredepunt ligt in een weiland langs de Hamingeweg en het uittredepunt ligt in een akker ten noorden van de Staphorster Grote Stouwe.

Figuur 11. Ligging van het bestaande (groene lijn) en het nieuwe leidingtracé (roze stippellijn) van modificatie 12.

4.5.2 Beschrijving beschermde soorten

Vaatplanten

De NDFF bevat geen waarnemingen van streng beschermde plantensoorten in de buurt van het tracé. De ingreeplocatie zelf (berm en agrarische percelen) vormt geen geschikte groeiplaats voor beschermde plantensoorten vanwege het voedselrijke en intensief beheerde karakter. Negatieve effecten op beschermde planten zijn dan ook niet aan de orde.

Vleermuizen

De ingreeplocatie ligt in een zeer open landschap; potentiële verblijfplaatsen zoals bomen ontbreken. Mogelijk wordt gefoerageerd langs de watergangen, maar van essentieel

foerageergebied is geen sprake. Negatieve effecten op vleermuizen als gevolg van de werkzaamheden zijn niet aan de orde.

Grondgebonden zoogdieren

De NDFF bevat geen waarnemingen van streng beschermde grondgebonden zoogdieren in de nabijheid van de ingreeplocatie. Op basis van het veldbezoek kan gesteld worden dat de ingreeplocatie geen belangrijk onderdeel uitmaakt van het leefgebied van dergelijke soorten. Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden zijn niet aan de orde.

Broedvogels

Geschikte broedlocaties voor vogels zijn vooral aanwezig aan de oevers van de aangrenzende watergangen. Gedurende het broedseizoen kunnen werkzaamheden in potentieel geschikt broedbiotoop leiden tot verstoring van broedende vogels. Om negatieve effecten te voorkomen dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen (zie par 4.5.3).

Jaarrond beschermde nesten die ook buiten het broedseizoen vallen onder de definitie van “vaste rust- of verblijfplaats” zijn niet aanwezig op de ingreeplocatie. Aantasting daarvan is niet aan de orde.

Reptielen

Op basis van het ontbreken van geschikte reptielbiotopen, zoals heide, heischrale graslanden en goed ontwikkelde bosranden, in combinatie met de regionale verspreiding van reptielen, kan worden aangenomen dat streng beschermde reptielen niet op de ingreeplocatie aanwezig zijn. Negatieve effecten op reptielen zijn daarmee niet aan de orde.

Amfibieën

De ingreeplocatie ligt grotendeels in een berm en agrarische percelen. De aangrenzende watergangen zijn wellicht geschikt als voortplantingswater voor gewone pad of bruine kikker, maar streng beschermde soorten zullen daar niet voorkomen. Ook zijn deze niet bekend uit de ruime omgeving (bron: NDFF). Vanwege het ontbreken van stilstaande visvrije wateren met een rijke begroeiing van waterplanten kan er vanuit worden gegaan dat streng beschermde amfibiesoorten niet op de ingreeplocatie voorkomen.

Vissen

De NDFF bevat waarnemingen van grote modderkruiper uit de omgeving van de ingreeplocatie (figuur 12). Op basis van habitatkenmerken wordt ook de aanwezigheid van kleine modderkruiper mogelijk geacht. Het is aannemelijk dat de watergang op de ingreeplocatie ook onderdeel uitmaakt van het leefgebied van deze soorten.

Indien de werkzaamheden niet leiden tot vergraving of drooglegging van delen van de naastgelegen watergangen, dan zijn negatieve effecten op vissen uitgesloten.

Is vergraving of drooglegging van de watergangen niet te voorkomen, dan kan de ingreep leiden tot tijdelijke aantasting van het leefgebied van (beschermde) vissen. De functionaliteit van het leefgebied komt niet in gevaar, omdat aantasting ervan als gevolg van de haakse doorsnijding van de sloten gering is en ze een eventuele functie als voortplantingsplaats of vaste rust- of verblijfplaats kunnen blijven vervullen. Na afloop worden alle sloten hersteld, zodat er geen sprake is van blijvende aantasting of versnippering.

Om doden en verwonden van vissen te voorkomen dienen werkzaamheden aan sloten uitgevoerd te worden onder ecologische begeleiding (par. 4.5.3).

Ongewervelden

Beschermde dagvlinders, libellen of overige ongewervelden die een juridisch zwaardere bescherming genieten komen niet voor op de ingreeplocatie. Oorzaken hiervoor zijn dat zwaarder beschermde ongewervelden uiterst zeldzaam zijn in Nederland en dat de verspreiding van deze soorten zich beperkt tot bijzondere milieus, zoals hoogvenen, kalkgraslanden, voedselarme vennen en oude eikenbossen. Deze milieus zijn op of nabij de ingreeplocatie niet voorhanden.

4.5.3 Mitigerende maatregelen

Broedvogels

- De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen (maart t/m juli).
- Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, worden mitigerende maatregelen getroffen. Dit kan door het terrein vóór aanvang van het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedvogels door het rooien van bomen en struiken en het zeer kort houden van overige vegetaties. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.

Vissen

- Indien werkzaamheden in de watergangen niet geheel kunnen worden voorkomen, kan ecologische begeleiding nodig zijn. De noodzaak daarvoor is afhankelijk van de feitelijke werkzaamheden (omvang van de ingreep in open water, type werkzaamheden etc.). Dat wordt pas duidelijk zodra de precieze werkwijze bekend is. De ecologische begeleiding kan bestaan uit het wegvangen van vissen voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden.

4.5.4 Consequenties Flora- en faunawet

Verbodsbepalingen van de Ffwet ten aanzien van beschermde soorten worden niet overtreden, mits voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Voor het verplaatsen van beschermde vissen is geen ontheffing op de Flora- en faunawet (artikelen 9 en 13) nodig, aangezien het bij voorliggend project niet de bedoeling is om de vissen (definitief) aan de natuur te onttrekken. Ze worden slechts verplaatst van de ingreeplocatie (directe gevarenszone) naar vergelijkbaar habitat in de directe omgeving. Dit verplaatsen gebeurt in één keer en vindt plaats buiten de kwetsbare perioden van aanwezige soorten. Een ontheffing van de Ffwet is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

Figuur 12. Verspreidingskaart beschermde soorten op ingreeplocatie modificatie 12. Bron: NDFF.

5 VOORTOETS NATUURBESCHERMINGSWET 1998

Modificaties 3 en 12 liggen ruim buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. Voor die ingrepen is er geen kans op externe werking. Verdere toetsing aan de Nbwet is voor beide modificaties niet nodig.

Modificaties 7, 8 en 9 liggen aan de rand van het Natura 2000-gebied Olde Maten & Veerslootslanden (zie figuur 1). Voor deze ingrepen is een voortoets nodig om te kunnen beoordelen of er een kans is op negatieve effecten. In de volgende paragrafen worden de resultaten van de voortoets beschreven. Voor kwalificerende habitattypen en soorten wordt aangegeven of er negatieve effecten worden verwacht en zo ja, of er een kans is op significante effecten.

Habitattypen

Het Natura 2000-gebied Olde Maten & Veerslootslanden is aangewezen voor de volgende habitattypen:

- H3150 - Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden
- H6410 - Blauwgraslanden
- H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen)
- H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)

Volgens de gebiedsanalyse PAS¹ komen ter plaatse van de modificaties geen habitattypen voor met instandhoudingsdoelstellingen. In Bijlage 1 is te zien dat alleen de habitattypen H6430A ruigten en zomen (moerasspirea) en H7150 pioniervegetaties met snavelbiezen enigszins in de buurt (ca. 200 m) van de modificaties voorkomen. Voor deze habitattypen zijn geen instandhoudingsdoelstellingen opgenomen. De overige habitattypen liggen op grotere afstand.

Aanvullend is onderzoek uitgevoerd naar mogelijke effecten van bemaling op de verlaging van de grondwaterstand. In bijlage 2 is de uitkomst van dit onderzoek opgenomen. Hieruit blijkt dat de maximale reikwijdte van de grondwaterstanddaling 375 meter bedraagt. Binnen deze zone (aangegeven met de rode cirkels in de figuren in bijlage 2) bevinden zich geen kwalificerende habitattypen. Bovendien zwakt het effect van de grondwaterstanddaling snel af met toenemende afstand en zal een deel van het effect teniet gedaan worden door de aanwezigheid van de diverse (grotere) watergangen. Daarmee is er geen kans op een negatief effect door bemaling op de habitattypen.

Habitatrichtlijnsoorten

Het Natura 2000-gebied Olde Maten & Veerslootslanden is aangewezen voor de volgende habitatsoorten:

- H1016 Zeggekorfslak (*Vertigo moulinsiana*)
- H1134 Bittervoorn (*Rhodeus amarus*)
- H1145 Grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*)
- H1149 Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*)
- H4056 Platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*)

¹ Natura 2000 Gebiedsanalyse voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) Olde Maten en Veerslootslanden, 2015.

Op basis van het beheerplan (Provincie Overijssel, 2015) en de NDFF-gegevens is op te maken dat de drie vissoorten verspreid in het slotensysteem van Olde Maten, evenals in de naaste omgeving ervan, aanwezig zijn. Ook de op en nabij de ingreeplocaties aanwezige watergangen vormen waarschijnlijk onderdeel van het leefgebied van de drie soorten. Indien de werkzaamheden niet leiden tot vergraving of drooglegging van delen van de naastgelegen watergangen, dan zijn negatieve effecten op vissen uitgesloten.

Is vergraving of drooglegging van de watergangen niet te voorkomen, dan kan de ingreep leiden tot een tijdelijke verstoring van vissen. In dat geval is ecologische begeleiding vereist (par. 5.3). Aangezien de situatie na afronding van de werkzaamheden weer zo goed mogelijk in oorspronkelijke staat hersteld wordt, is er geen sprake van permanente aantasting van het leefgebied.

Zeggekorfslak is bekend van een groot aantal locaties verspreid over het gebied, waarbij de soort voorkomt langs oevers van watergangen met zeggevegetaties of groot liesgras. Platte schijfhoren is bekend uit het zuidelijke deel van Olde Maten. De platte schijfhoren kan worden aangetroffen in sloten met helder water met een goed ontwikkelde watervegetatie, die gedurende het jaar niet droogvallen.

Dergelijke habitats ontbreken op de ingreeplocaties. Het voorkomen van zeggekorfslak en platte schijfhoren wordt dan ook niet verwacht.

Mitigerende maatregelen

- Indien werkzaamheden in de watergangen niet geheel kunnen worden voorkomen, kan ecologische begeleiding nodig zijn. De noodzaak daarvoor is afhankelijk van de feitelijke werkzaamheden (omvang van de ingreep in open water, type werkzaamheden etc.). Dat wordt pas duidelijk zodra de precieze werkwijze bekend is. De ecologische begeleiding kan bestaan uit het wegvangen van vissen voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden.

6 BEOORDELING NATUURNETWERK NEDERLAND

In Overijssel is het NNN (ofwel de EHS) vastgelegd in de Omgevingsverordening Overijssel. Het werkingsgebied van de EHS wordt begrensd door de geometrische plaatsbepaling van de EHS op de digitale kaart 'EHS' horende bij deze verordening.

Modificatie 12 ligt geheel buiten de EHS. Aangezien In Overijssel geen externe werking voor de EHS geldt, is er bij modificatie 12 geen kans op aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS.

De modificaties 3, 7, 8 en 9 liggen binnen de begrenzing van de EHS. De volgende paragrafen beschrijven de kernkwaliteiten van de EHS, de mogelijke effecten van de ingrepen en de consequenties.

Effecten op wezenlijke kenmerken en waarden

Modificaties 3, 7, 8 en 9 liggen (gedeeltelijk) in percelen die zijn aangewezen als “bestaande natuur” of “zone ondernemen met natuur en water buiten de EHS”. Daarnaast liggen modificatie 7 en 8 in weidevogelreservaat.

Voor ingrepen binnen gebieden die zijn aangewezen als “bestaande natuur” geldt dat deze rekening moeten houden met behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied. Natuurbeheertypen waarbinnen werkzaamheden plaatsvinden, zijn kruidenrijk grasland (N12.02), vochtig weidevogelgrasland (N13.01), nat schraalland (N10.01) en zoete plas (N04.02).

Realisatie van de werkzaamheden zal leiden tot tijdelijke verstoring als gevolg van graafwerkzaamheden op het leidingtracé, met name als gevolg van het verwijderen van de bestaande leiding wat grotendeels in open ontgraving plaatsvindt. Het leggen van de nieuwe leiding gebeurt door middel van een gestuurde boring (HDD), waarbij alleen bij het in- en uittredepunt grondverzet plaatsvindt. Na afloop van de werkzaamheden wordt het maaiveld zo goed mogelijk in oorspronkelijke staat hersteld. Hierover kunnen afspraken gemaakt worden met de terreinbeheerder.

Genoemde beheertypen zullen zich relatief snel kunnen herstellen. Doorsnijding van het beheertype hoog- en laagveenbos (N14.02) vindt alleen plaats bij modificatie 3 en betreft slechts een korte doorsnijding. Aangezien er in principe geen grote bomen staan op de leiding en de breedte van de werkstrook beperkt is, zal de impact op het beheertype klein zijn. Na afloop kan ook dit type zich weer herstellen. Negatieve effecten op weidevogelreservaat kunnen voorkomen worden door te werken buiten het broedseizoen.

Op voorwaarde dat de volgende maatregelen worden getroffen, is er geen kans op significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS,:

- Binnen de EHS wordt de werkstrook zo smal mogelijk gehouden;
- Er worden afspraken gemaakt met de terreinbeheerder over de afwerking van de werkstrook;
- I.v.m. de ligging binnen weidevogelreservaat worden werkzaamheden bij modificatie 7 en 8 uitgevoerd buiten het broedseizoen (maart – half juli).

Figuur 12. Beheertypen rond de modificaties (bron: *Natuurbeheerplan 2016* op de digitale Atlas van Provincie Overijssel).

7 CONCLUSIES

7.1 CONSEQUENTIES NATUURWETGEVING

Flora- en faunawet

- Het verspreidingsbeeld van streng beschermde soorten op de ingreeplocaties en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingrepen is actueel en compleet, met uitzondering van:
 - Verblijfplaatsen van vleermuizen bij modificatie 3. Voor deze soortgroep is vervolgonderzoek nodig indien bomen langs de Rechterensweg niet gehandhaafd kunnen blijven (par. 7.3).
- Op de ingreeplocatie en/of binnen de invloedssfeer ervan komen mogelijk de volgende beschermde soorten uit tabel 2 en 3 van de Ffwet voor: broedvogels, kleine modderkruiper, grote modderkruiper, bittervoorn, vleermuizen, ronde zonnedauw en kleine zonnedauw.
- Om overtreding van verbodsbepalingen uit artikel 11 van de Ffwet te voorkomen, dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen voorafgaand of tijdens de werkzaamheden. Deze zijn opgenomen in par. 7.2.
- Er zijn geen negatieve effecten te verwachten op beschermde soorten, mits de voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Uitzondering hierop zijn de soortgroepen waarvoor vervolgonderzoek noodzakelijk is (par. 7.3). Op basis van dit vervolgonderzoek kunnen de te verwachten negatieve effecten in kaart gebracht worden.

Natuurbeschermingswet 1998

- Significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Olde Maten & Veerslootslanden zijn uitgesloten. Een vergunning op de Nbwet is niet van toepassing.

Natuurnetwerk Nederland

- Er is geen kans op significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Verdere toetsing is niet nodig.

7.2 MITIGERENDE MAATREGELEN

Broedvogels (modificatie 3, 9, 12)

- De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen (maart t/m juli).
- Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, worden mitigerende maatregelen getroffen. Dit kan door het terrein vóór aanvang van het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedvogels door het rooien van bomen en struiken en het zeer kort houden van overige vegetaties. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.

Broedvogels (modificatie 7 en 8)

- De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen (maart t/m juli). Vanwege de ligging in weidevogelreservaat is er geen optie om te werken binnen het broedseizoen.

Vleermuizen (modificatie 3 en 9)

- Werkzaamheden vinden alleen overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang. Verstoring (licht en geluid) van vleermuizen wordt zo voorkomen.

Vleermuizen (modificatie 3)

- De oude, grotere bomen langs het zuidelijke deel van de Rechterensweg dienen behouden te blijven. Als dit niet mogelijk is, is aanvullend onderzoek benodigd (par. 7.3).

Vleermuizen (modificatie 9)

- Ter hoogte van de bosstroken/houtwallen in het noordelijk deel van de ingreeplocatie (locatie nieuwe afsluiterschema) dient het werkgebied zo klein mogelijk gehouden te worden om het ruimtegebruik in de aangrenzende bosstrook/houtwal te beperken.

Vissen (alle ingreeplocaties)

- Indien werkzaamheden in de watergangen niet geheel kunnen worden voorkomen, kan ecologische begeleiding nodig zijn. De noodzaak daarvoor is afhankelijk van de feitelijke werkzaamheden (omvang van de ingreep in open water, type werkzaamheden etc.). Dat wordt pas duidelijk zodra de precieze werkwijze bekend is. De ecologische begeleiding kan bestaan uit het wegvangen van vissen voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden.

7.3 AANBEVELINGEN

- Vervolgonderzoek is noodzakelijk voor:
 - Vleermuizen modificatie 3: als kap van de bomen langs het zuidelijke deel van de Rechterensweg onvermijdelijk is voor uitvoering van de werkzaamheden, dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden naar het voorkomen van verblijfplaatsen conform het vleermuisprotocol.
- Vaatplanten modificatie 3: vanwege het voorkomen van ronde zonnedauw en kleine zonnedauw in het noordelijk deel van de ingreeplocatie modificatie 3, zijn vervolgstappen benodigd. Hierbij gaat het om:
 - Effectbeoordeling van de geplande ingreep op de voorkomende beschermde soorten; ronde zonnedauw en kleine zonnedauw hebben aanmerkelijk te lijden onder de werkzaamheden. Het aanleggen van de werkput, tijdelijke parkeerplaats etc. leidt tot schade aan soorten en vegetatie;
 - Opstellen van maatregelen voor mitigatie en/of compensatie, binnen de praktische mogelijkheden van de opdrachtgever; een onderdeel daarbij is het zoeken naar mogelijkheden voor alternatieve locaties.
 - Bepalen of een ontheffing op de Ffwet van toepassing is.

- Om de voorgestelde mitigerende maatregelen te borgen kunnen deze worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol. Uitvoering van de mitigerende maatregelen is nodig om overtreding van de Ffwet te voorkomen.

7.4 SAMENVATTING

In onderstaande tabel is een samenvatting gegeven van de resultaten van de quick scan. De kleuren geven aan of specifiek aandacht besteed moet worden aan de aanwezige natuurwaarden.

GROEN	geen problemen, werkzaamheden kunnen zonder meer worden uitgevoerd.
ORANJE	attentie vereist: de werkzaamheden zijn gebonden aan een periode of wijze van uitvoer.
ROOD	werkzaamheden kunnen pas worden uitgevoerd na mitigerende maatregelen (verplaatsen individuen).
PAARS	werkzaamheden kunnen nog niet worden uitgevoerd; vervolgstappen zijn nodig.

NATUURWAARDEN	EFFECTEN DOOR UITVOERING GEPLANEDE WERKZAAMHEDEN	MITIGERENDE MAATREGELEN	ONTHEFFING NODIG?
FLORA- EN FAUNAWET			
Vaatplanten	Vergraving groeiplaatsen	Vervolgstappen noodzakelijk	Onbekend
Vogels	Verstoring in broedseizoen	Werken buiten broedseizoen voor vogels (maart t/m juli), of mitigerende maatregelen treffen vóór aanvang broedseizoen.	Nee
Vleermuizen	Kans op vernietiging verblijfplaatsen	Mogelijk vervolgonderzoek nodig ¹	Onbekend
Vleermuizen	Verstoring foeragerende dieren	Werkzaamheden alleen overdag uitvoeren.	Nee
Vissen	Sterfte individuen	Wegvangen en verplaatsen van vissen kan nodig zijn ²	Nee
NATUURBESCHERMINGSWET 1998			
Vissen	Sterfte individuen	Wegvangen en verplaatsen van vissen kan nodig zijn ²	Nee
NATUURNETWERK NEDERLAND			
Geen kans op significante effecten	Geen	Geen	Nee

¹ Alleen nodig indien kap van de bomen langs het zuidelijke deel van de Rechterensweg (mod 3) onvermijdelijk is.

² Alleen aan de orde indien de naastgelegen watergangen niet geheel ongemoeid kunnen blijven: in dat geval hangt de noodzaak voor deze maatregel af van de precieze ingreep in de watergang.

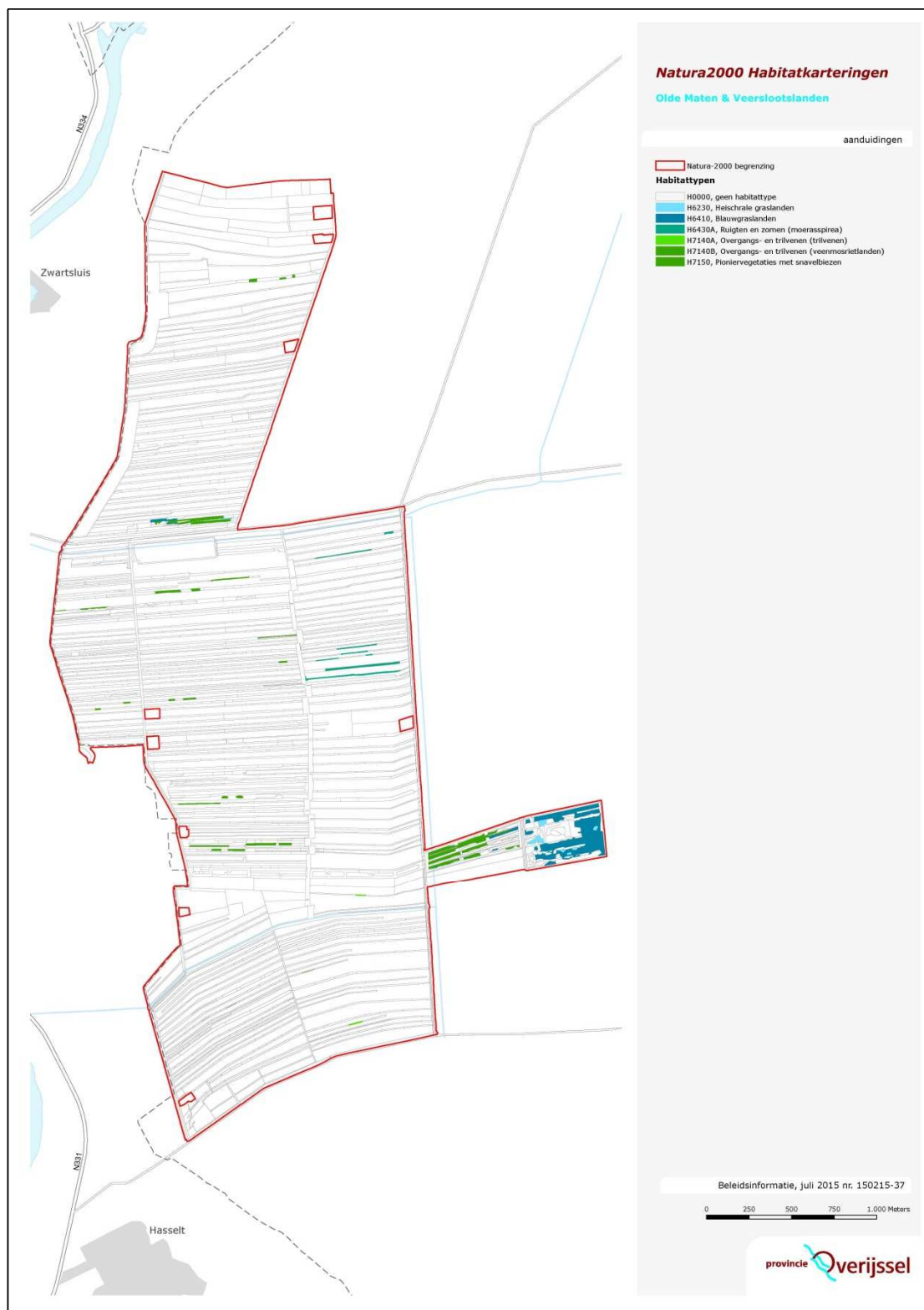
8 BRONNEN

- Besluit Natura 2000-gebied Olde Maten en Veerslootlanden, d.d. 4 juli 2013.
- Nationale Databank Flora en Fauna, gegevensaanvraag maart 2016.
- N.V. Nederlandse Gasunie, 2015. Gasunie Technische Standaard. Constructie Specifieke Grondzaken CSK-14-N. Natuuronderzoek. Versie 1, 15-06-2015.
- Provincie Overijssel, 2015. Natura 2000 ontwerpbeheerplan. Olde Maten & Veerslootslanden.

BIJLAGE 1 HABITATTYPENKAART OLDE MATEN & VEERSLOOTSLANDEN

Bron: Natura 2000 Gebiedsanalyse voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) Olde Maten en Veerslootslanden (2015).

BIJLAGE 2 ONDERZOEK VERLAGING EN MAXIMALE REIKWIJDTE STAPHORST

Uitgangspunten voor werkputten die op de rand van het Natura-2000 gebied liggen.

Werkputconfiguratie mod 7, 8 en 9								
Werkput(ten)	7.2	7.2	8.1	8.1	8.2	8.2	9.1	9.1
Maaiveldhoogte (m NAP)	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Putbodem (m x m)								
Putdiepte (m -mv)								
Ontwateringsdiepte (m -mv)	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Afmetingen aan maaiveld (m x m)	4x4	21x2,8	4x4	14x2,8	4x4	17x2,8	4x4	14x2,8
Talud								
Duur werkzaamheden (dagen)	37	37	35	35	35	35	38	38
Bodemopbouw								
Laagdiepte (van...tot...m -mv)	Laagdiepte (van...tot...m N AP)	Hoofdlithologie	Bijmenging / korrelgrootte		Horizontale doorlatendheid Kh (m/dag)		Weerstand c (dagen)	
0 tot 2		Klei/veen						
2 tot 85		Zand			Tot 30 (REGIS)			
Grondwaterstanden								
Gemeten GWS								
GHG	0,2 m -mv							
GLG	0,6 m -mv							

Reikwijdte

Reikwijdte mod 7, 8 en 9				
Werkput(ten)	7.2	8.1	8.2	9.1
Reikwijdte GHG (m)	375	360	365	375
Reikwijdte GLG (m)	330	320	320	330

Figuur reikwijdte. Let op dit betreft de verlaging onder de deklaag. In de deklaag zelf zal wel hangwater achterblijven. De reikwijdte in de deklaag zelf zal minimaal zijn.

